

Familieråd hjalp Camilla

I flere år slet Camilla Nerland-Mo med rusproblemer. Hun hadde heller ikke noe spesielt godt forhold til sine foreldre. De hadde aldri hatt noen gode samtaler, og hver gang de forsøkte endte det som regel med krangel. Det kunne gå både ett og to år mellom hver gang hun snakket med sin far. Hun og familien har fått hjelp gjennom familieråd.

AV: KNUT ARNE GRAVINGEN, KORUS - ØST

– **MIN OPPVEKST** er nok ikke unik, og det er sikkert mange som har hatt det slik og fortsetter med å ha det slik. Men mitt liv fikk en helomvending, og da livet begynte å snu så skjedde alt fort, forteller Camilla Nerland-Mo.

Etter å ha vært rusfri i bare en måned ble hun gravid. – Det var ikke lett å gå til foreldrene mine og fortelle at de skulle bli besteforeldre. De hadde liksom ikke en datter de så opp til. Jeg hadde jo bare vært nykter en måned og ikke lagt de beste kortene for tillit på bordet, forteller hun videre.

– Da jeg ble gravid gikk jeg lenge og grublet på hva jeg skulle gjøre. Jeg ville at barnet jeg ventet skulle få en god oppvekst. Jeg ville bli en god mor og jeg ønsket at barnet skulle ha besteforeldre, sier hun.

Ønske om veiledning

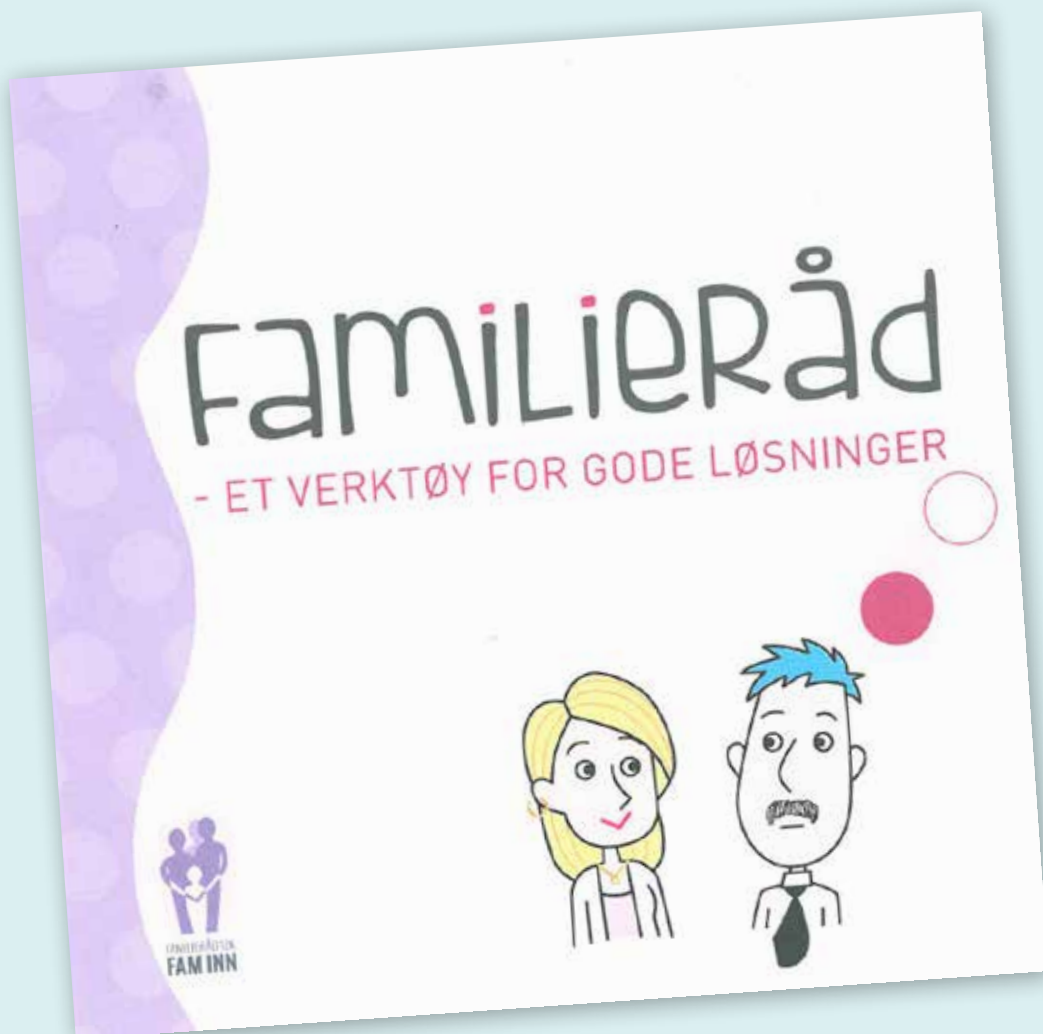
Da tok Camilla kontakt med det offentlige hjelpeapparatet. I samarbeid med barnevernet ble det formidlet kontakt med familieteamet og helsestasjonen. Hun ønsket råd og veiledning, og det ble foreslått familieråd. – Dette hørtes med en gang riktig ut. Selv om det var nytt for meg, følte jeg at det var noe jeg ville prøve. Jeg likte tanken på å bruke familien og mitt nettverk slik at jeg kunne få hjelp til å ta de beslutningene som var best for barnet, forteller hun. I familieråd får hver familie en egen tjenestenøytral koordinator som bistår med forberedelser til og gjennomføring av familierådet.

Noe av opplegget i familieråd er at man selv velger de ressurspersonene man vil ha med i samtalemøtene. Dette kan være familiemedlemmer, venner eller bekjente. I tillegg er det representanter fra det offentlige, som for eksempel Barnevern, NAV, poliklinikk og BUP. Da det begynte å bli klart for første familieråd var Camilla veldig spent. – Det første møtet gruet jeg meg enormt til. Jeg var ganske usikker på hvordan det ville være å ha med mor og far. Vi hadde aldri diskutert noe uten at det ble krangling ut av det. Nå skulle vi inn i en setting med mange andre. De jeg fryktet mest var mine foreldre. Med den bakgrunnen vi hadde er jo ikke det så rart, mener hun.

Camilla hadde som alle andre mødre et ønske om at sønnen skulle få en god oppvekst. At hun tok kontakt med barnevernet er et valg hun ikke angrer på i dag. – Familieråd ble noe mer og noe helt annet enn jeg hadde forestilt meg. I løpet av alle de familierådsmøtene vi har hatt, var det kun en gang at det ble litt høy temperatur, forteller hun.

Helomvending

Etter at Camilla ble rusfri skjedde det i løpet av kort tid en helomvending i livet hennes. – Hvor jeg hadde vært i dag uten dette tilbudet tør jeg ikke tenke på. I løpet av et drøyt år har jeg blitt rusfri, jeg har fått en sønn og ikke minst fått et normalt forhold til foreldrene mine. Vi kan nå



besøke hverandre. De er besteforeldre for sønnen min, og ikke kontaktpersoner. Det er deilig det, forteller hun.

Den lille gutten er i dag i barnehage hver dag og trives godt. I høst skal Camilla selv tilbake i jobb etter permisjon. – Jeg vil han skal ha de fint, og det har han. Det betyr så mye for meg. Etter-som mye har skjedd på kort tid har jeg få, men store oppgaver å konsentrere meg om, sier hun.

Større forståelse

I starten av familierådet hadde Camilla kontakt med familieteam og ruspoliklinikken en gang i uken. I dag er det satt opp ett møte i måneden.

– Det er jo et godt tegn i seg selv at vi har færre møter. Familieråd har så definitivt vært løsningen for meg, det er en fin greie. Det har hjulpet meg i min hverdag. Det er lettere å ta kontakt og jeg får større forståelse. I tillegg har jeg gjennom familieråd fått hjelp til utredning. Ikke at jeg skal skylde på en diagnose, men jeg har i alle fall noe som kan forklare mye av hvorfor ting har blitt som de har blitt, avslutter Camilla. ☒

Hva er familieråd?

FAMILIERÅD BLIR MER OG MER BRUKT i offentlige tjenester. Det er en modell som på en annen måte enn tidligere oppfordrer til brukermedvirkning og til mer samhandling mellom offentlige tjenester og familien. I dette ligger blant annet at ansvaret for å finne løsninger på en situasjon blir flyttet fra det offentlige og over på familien og dem som blir valgt med inn i familierådet.

Det er en klar struktur for hvordan familien med sitt nettverk kan finne forpliktende løsninger. I denne strukturen er det lagt vekt på hvordan en uavhengig koordinator kan hjelpe barn, foreldre og deres utvidete nettverk til å forberede og gjennomføre et tredelt møte. De tre delene i møtet er først informasjon fra offentlige aktører. Denne informasjonen blir etterfulgt av familiens egen diskusjon. Til slutt blir det en presentasjon og diskusjon av planen.

Det skal være brukers familieråd. Bufetat har ansvar for opplæring og veiledning av koordinatorene. Koordinatoren trenger ikke å ha noen fagbakgrunn, men personlig egnethet er viktig. Før en offentlig tjeneste søker Bufetat om å få en koordinator, må familien samtykke til familieråd. Etter det blir bruker og initiativtaker enige om spørsmålene som skal løses i familierådet. Så blir familien og de offentlige tjenestene enige om hvilke samarbeidspartnere som skal inviteres til første del av familierådet. I forkant av dette møtet skal alle offentlige aktører, inkludert initiativtaker og helsestasjon, ha gjennomgått innleggene med familien og hva de skal si i den første delen av møtet.

Målet med møtet er at det private nettverket skal lage en plan som gjør situasjonen bedre for den det gjelder. En av forskjellene fra når barneverntjenesten er initiativtaker, er at planen ikke skal godkjennes av det offentlige. For å evaluere, og eventuelt justere planen er det viktig at det avtales et oppfølgende familieråd.

I familierådsprosessen er initiativtakers være-måte, evne og vilje til å legge forholdene til rette for at bruker kan hente fram private ressurser, avgjørende for å få til et godt samarbeid. Initiativtaker er opptatt av her og nå-situasjonen og



Prosjektleder Rannveig Ohren i FAM INN.

framtiden. I stedet for å foreslå løsninger og tiltak, spør og tilrettelegger initiativtaker slik at familien kan komme med egne forslag til løsninger.

Familieråd som metode

FAM INN (familieråd som metode for brukermedvirkning og tidlig helsefremmede innsats) er et interkommunalt og tverretattlig samarbeidsprosjekt, og en videreføring/utvikling av erfaringene fra Familieråd 12 K. I dette deltar kommunene Lillehammer, Øyer, Gausdal og Nord-Fron. Gausdal kommune er vertskommune for prosjektet.

– Det er forskjellige tjenester som deltar fra hver kommune, men pr. i dag er helsestasjon, familieteam, psykisk helse, rus, PPT, tildeling, barnefysioterapeut og konsulent for funksjonshemmede representert i prosjektet, sier prosjektleder Rannveig Ohren fra Gausdal kommune.

Bakgrunnen for videreføring/utvikling var at ansatte i barneverntjenesten og deres samarbeidspartnere stilte spørsmålet om hvorfor det må bli en barnevernssak før familien får tilbud om å samarbeide med det offentlige på denne måten, forteller hun.

Gode erfaringer fra prosjektperioden

I prosjektperioden ble det avholdt hele 77 familieråd. På bakgrunn av intervju med dem som var med som initiativtakere er tendensen tydelig – familieråd har positiv effekt. Blant annet ble det sagt at familieråd er sin egen gode reklame. Alle de gode erfaringene man har gjort har ført til at initiativtakerne har tro på modellen. De mener modellen også kan brukes i andre typer saker, forutsatt at det blir gjort forberedelser, at problemstillingen er klar, og at de i saker som gjelder barn er tilrettelagt for barnets deltakelse. ☒

